

Fredning af fuglelivet i Grønland.

Af FINN SALOMONSEN.

(With a Summary in English: Bird Preservation in Greenland).

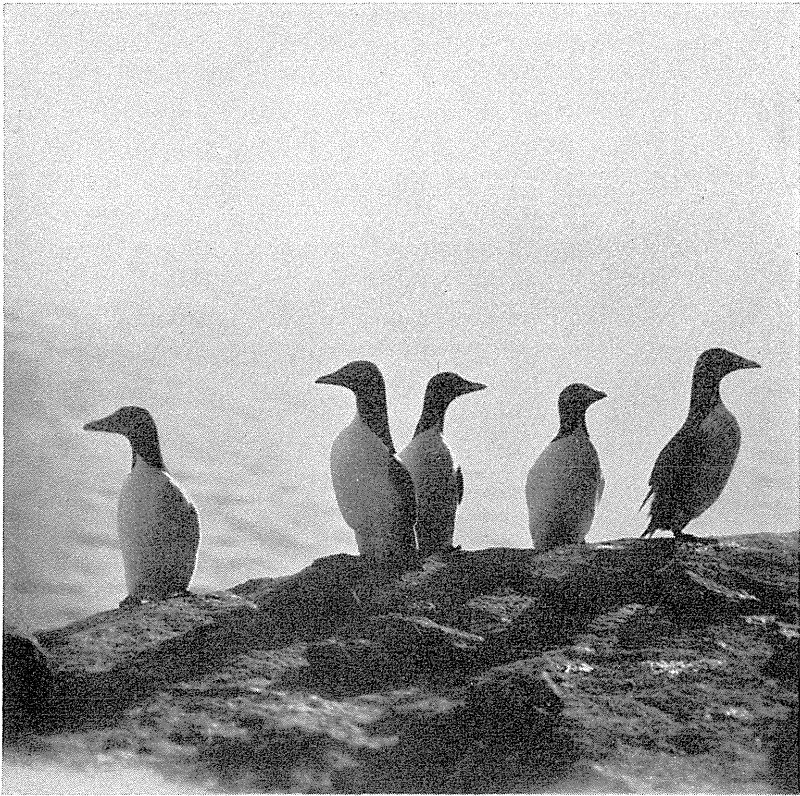
Mange fugle er af stor betydning for grønlændernes økonomi, men til trods for dette findes der som oftest ingen bestemmelser til regulering af fangsten og beskyddningen, og de fleste fuglearter forfølges ganske hensynsløst. I gamle dage, da befolkningstallet var ringe, behøvedes ingen fredningsbestemmelser i Grønland, men i vore dage har det stigende folketal, brugen af moderne jagtvåben og udviklingen af transportmidlerne medført, at mange fuglearter er alvorligt truede i deres eksistens, således at iværksættelse af fredningsbestemmelser nu synes at være et uafviseligt krav. I tidligere tid er kun enkelte fuglefredninger blevet gennemført. På grund af hensynsløs efterstræbelse var Ederfuglen (*Somateria mollissima*) næsten udryddet i S.V. Grønland i begyndelsen af dette århundrede. Der blev derfor i 1924 og 1929 af Grønlands Styrelse iværksat fredningsbestemmelser, som nærmere betegnet gik ud på at forbyde ægsamling (undtagen tidligt om foråret), skydning og fangst af uparrede fugle og rugende hunner samt af de fældende og derfor ikke flyvedygtige fugle («iset»). På lignende måde er Fjælddrypen (*Lagopus mutus*) blevet fredet og ægsamling forbudt i de sydlige distrikter af V. Grønland (mod nord til Holsteinsborg) fra 1. maj til 31. juli. Endelig har Grønlandsdepartementet den 1. juni 1951 sat en ny lov i kraft, som i N.Ø. Grønland, nord for Scoresby Sund, freder alle de der ynglende gåsearter og deres æg, d. v. s. Knortegåsen (*Branta bernicla*), Bramgåsen (*Branta leucopsis*) og Kortnæbet Gås (*Anser brachyrhynchus*).

Fredningen af Ederfuglen har for så vidt givet gode resultater, som antallet er i jævn stigning. Alligevel er der langt igen, og de mængder som fandtes i det 19. århundredes første halvdel og som var af umådelig betydning ved dunproduktionen og som kødkilde er intetsteds tilnærmelsesvis nået. Det er et spørgsmål om disse store ederfuglekolonier nogensinde mere vil kunne trives langs S.V. Grønlands kyster. Den stigende trafik, der daglig bringer larmende motorbåde i nærheden af

ynnglepladserne på skærgårdene langs kysten, forstyrrer rimeligvis de ynglende fugle i så stor udstrækning, at de virkelig store kolonier ikke vil kunne opstå. I det mere afsides Upernavik Distrikt ser det imidlertid ud til, at der visse steder er vokset ret anseelige kolonier frem, ikke mindst fordi kommunerådet her har håndhævet fredningen strengt¹). Det eneste sted, hvor der i den mere sydlige del af V. Grønland findes store kolonier af Ederfugle, er i det indre af fjordene Arfersiorfik og Nagssugtôq i Egedesminde Distrikt. I Ederfuglens rugetid færdes der næsten ingen mennesker herinde, så fuglene har i det store og hele fred. Ved mine undersøgelser og optællinger herinde i sommeren 1954 sammen med hr. SIGURD BRUHN kunne jeg konstatere, at årsproduktionen i disse områder ligger på omkring 15,000 unger, et stort tal ganske vist, men dog kun nogle få procent af det antal Ederfugle, der årligt nedlægges i Grønland. Når man i S. Grønland stadigt kan skyde et så stort antal Ederfugle om vinteren, skyldes det, at en væsentlig del af de der overvintrende fugle er Kongeederfugle (*Somateria spectabilis*), som stammer fra arktisk Canada, på hvis udstrakte, kun tyndt befolkede vidder de næsten har fuldstændig fred i yngletiden.

Blandt de fugle, som først og fremmest trænger til beskyttelse, er den Kortnæbete Lomvie (*Uria lomvia*) (fig. 1) langt den vigtigste. Denne fugl, der i Grønland ofte går under navnet »Alk«, er efter Ederfuglen økonomisk den mest betydningsfulde i Grønland. Der findes endnu, det skal indrømmes, store resourcer af denne fugl, især i Upernavik Distrikt, men der fares hårdt frem mod dem, og i sydligere egne, d. v. s. i Umanak og Jakobshavn Distrikt, er Lomvierne i rivende tilbagegang. Det bekendte store »alkefjæld« ved Ritenbenk, der for en menneskealder siden talte mindst 100,000 par, er nu praktisk talt forladt af fuglene, idet der i årevis har fundet en intensiv beskydning sted på ynglepladsen for at skaffe kød til minebyen Qutdligssat. Denne beskydning af de ynglende fugle på selve rugepladsen er i det hele taget en meget uheldig og

¹) Det kan således nævnes, at der på øen Igdlutalik ud for Upernavik i 1954 ynglede over 1300 Ederfugle, ifl. oplysning fra kommunerådsmedlem HENRIK OLSEN, Upernavik. I 1936 talte jeg blot omkring 500 reder på alle de ud for Upernavik liggende småøer (»Smålandene«) tilsammen. (Jfr. F. SALOMONSEN: Grønlands Fugle 1950-51, p. 125).

CHR. VIBE fot.

Fig. 1. Kortnæbete Lomvier (*Uria lomvia*) på et fuglefjæld i Upernavik Distrikt i 1936.

Brünnich's Guillemots (Uria lomvia) on a bird-cliff in Upernavik District in 1936.

skadelig form for jagt, og den er da også forbudt alle andre steder i verden, hvor der findes fuglefjælde. Men i Grønland drives den allevegne. Beskydning på ynglepladsen er ikke blot utiltalende, fordi det de fleste steder opfattes som et rimeligt krav, at fuglene har fred i yngletiden, men den har yderst skadelige virkninger derved, at tabet af fugle er uforholdsmæssig stort. Når fuglene tumler ud fra fjældhylderne, skræmte af skuddene, hvirvler de æg og unger med sig ud over klipperanden, og der ødelægges på denne måde sommeren igennem tusinder og atter tusinder af æg og unger, der til ingen nytte forsvinder i havet. I denne forbindelse må omtales en anden dårlig vane, der har udviklet sig i Grønland, mens den er

strengt forbudt andre steder. Der tænkes på den af alle skibskaptajner praktiserede tuden i dampfløjten, når skibet passerer et større fuglefjæld, så passagerer eller besætning kan beundre det storslåede syn af de tusindtallige fugleskarer som, skræmt af lyden, flyver ud fra ynglepladsen. Ingen tænker på, at enhver sådan demonstration koster adskillige tusind æg eller unger.

Det er glædeligt, at grønlænderne selv er klare over, at der er noget galt, og flere steder (både i Upernavik og Umanak Distrikter) er der i de senere år vedtaget bestemmelser, som har til hensigt at beskytte alkebestanden i området. Som et eksempel – også til efterfølgelse for andre – hidsættes her ordlyden af den kommunale vedtægt, som Upernavik Kommuneråd vedtog og Landsfogden for Nordgrønland godkendte 5. juli 1948:

§ 1.

Al ægsamling på fuglefjælde ophører den 30. juni.

§ 2.

Det er forbudt at købe alkeæg efter 3. juli.

§ 3.

Ophold udover indsamlingsøjeblikket er forbudt.

§ 4.

Det er forbudt at løsne skud inden for 1 kilometers afstand fra yderste rugeplads i den tid, hvor fuglene befinder sig ved fjældet.

§ 5.

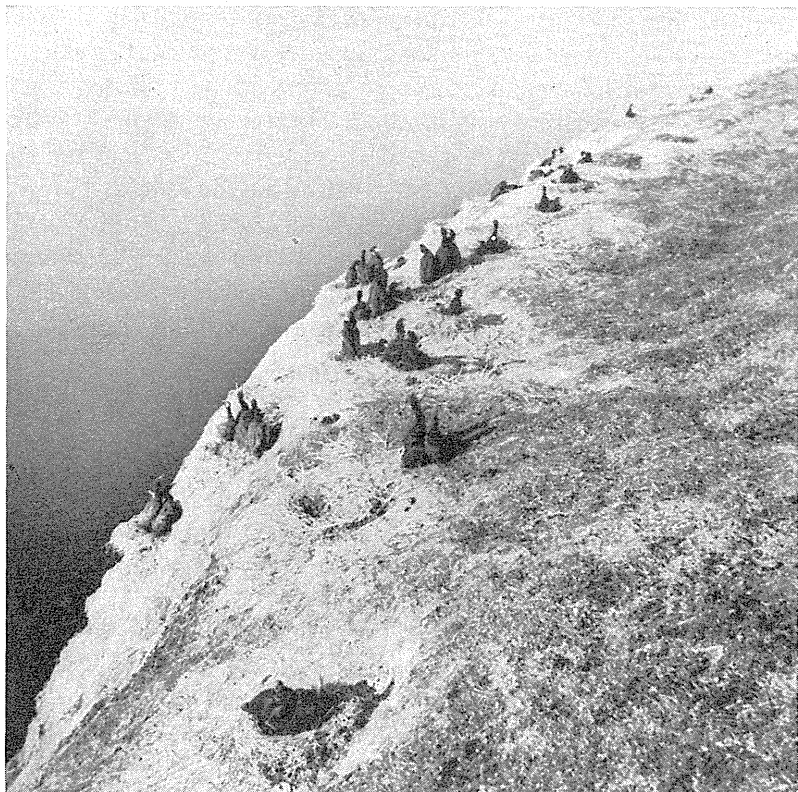
Overtrædelse af §§ 1, 2, 3 og 4 behandles som forseelses-sager og straffes med bøde fra 25 kroner og ved gentagelse med indtil 100 kroner og fangsten konfiskeres til fordel for kommune-kassen.

§ 6.

Under ledsagelse af et kommunerådsmedlem er det tilladt højst 5 gange om året at nedskyde tatteratter med salonriffel ved alkefjæld, da det er ønskeligt at tatteratternes antal formindskes til fordel for alkene.

§ 7.

Ovenstående vedtægt rammer ikke fuglefjælde, hvor der ikke forekommer alke.

FORF. fot.

Fig. 2. Koloni af Skarv (*Phalacrocorax carbo*) i det indre af Nagssugtôq fjord, Egedesminde Distrikt. Store unger i rederne.

Rookery of Cormorant (Phalacrocorax carbo) in the interior of Nagssugtôq Fjord, Egedesminde District. Full-grown young in the nests.

Hvis disse regler kunne indføres andre steder i Grønland, og – må man tilføje – hvis de ville blive overholdt, ville bestanden af alkefugle være sikret og derigennem en væsentlig kødreserve være i beredskab for den grønlandske befolkning.

Der er imidlertid også andre fuglearter, som trænger til fredning. Skarven (*Phalacrocorax carbo*) (fig. 2) gøres i stor udstrækning til genstand for fangst af grønlænderne. Ringmærkningen i Grønland har vist, at omkring en tredjedel af bestanden skydes. Bestanden af Skarve i Grønland er forholdsvis lille og omfatter rimeligvis højst 2000 par. En vis fredning er nødvendig for at forhindre en for stærk nedgang i antallet.

Både Havternen (*Sterna paradisaea*) og Lunden eller Søpapegøjen (*Fratercula arctica*) er gået overordentlig stærkt tilbage i antal i Grønland, ikke på grund af beskydning, men som følge af overdreven ægsamling. Havternen yngler i vekslende tal langs næsten alle Grønlands kyster, idet den når sin største tæthed i Disko Bugt området. Æggene samles overalt i stor udstrækning. På Grønne Ejlande i Disko Bugt samles således hvert år omkring 100,000 æg. På grund af denne intensive ægsamling er Havternen gået stærkt tilbage i tal i de senere år og er næsten helt forsvundet mange steder.

Lunden er ikke nogen almindelig fugl i Grønland, og dens kolonier tæller blot fra enkelte par til omkring 200 par. Dette synes dog ikke at være forårsaget af forfølgelse. Den anbringer sit ene æg, som til uheld for fuglen er både meget stort og meget velsmagende, i jordhuler og gange, som den selv graver i grønsværen og tager i brug år efter år. For at komme til ægget fjerner grønlænderne grønsværen ovenover den rugende fugl og ødelægger derved dens ynglebetingelser, idet de ikke (som f. eks. Færingerne gør det) efter borttagningen af ægget restaurerer jordhulen, så fuglen kan benytte den igen. Da der i den korte sommertid ikke er tid nok til, at fuglen kan nå at udgrave en ny bolig, bliver resultatet, at den forlader ynglepladsen, rimeligvis for stedse. På denne måde er masser af ynglepladser, som tidligere kendtes langs kysten, nu forladt af fuglene, hvis antal i det hele taget er i rivende tilbagegang i V. Grønland.

Mange andre fugle beskydes stærkt af grønlænderne, men er ikke i så overhængende fare som de ovennævnte. En generel jagtlov, der tilsikrer alle ynglefugle en vis fred i rugetiden, er dog nødvendig for at bringe orden til veje og regulere beskydningen. De nedennævnte forslag repræsenterer de mest påtrængende fredningsopgaver:

1. Fredning af alle alkefjælde, også sådanne hvor alken yngler i selskab med andre søfugle. Forbud mod skydning og enhver forstyrrelse, herunder også tuden med skibssirener, i en afstand af mindst 1 km fra ynglepladsen. Fangst af alke på ynglepladsen ved hjælp af fuglenet (ketsjer-net) er tilladt, men indskrænkes til 10 % af ynglefuglene, ligesom ægsamling

indskrænkes til 10 % af æggene. Enhver fangst og ægsamling ophører 30. juni.

2. En udstrakt fredningstid for Skarven; der foreslås tidsrummet 1. marts-1. oktober. Den lethed, hvormed Skarven kan skydes på sine hvile- og sovepladser kan nødvendiggøre yderligere indskrænkning af jagttiden.

3. Forbud mod indsamling af terneæg efter 30. juni.

4. En forsøgsvis fuldstændig fredning af Lunden, også omfattende dens æg og unger, gældende for en periode af 10 år. Al forstyrrelse af fuglene i yngletiden skal strengt forbydes.

Blandt ældre grønlændere hører man jævnlig beklagelser over den tilbagegang, der har fundet sted i fuglelivet i de senere år, og der er en udbredt forståelse af, at der må foretages noget for at bremse denne decimering, og at det må ske nu, inden det er for sent. Efter talrige samtaler med befolkningen er det mit indtryk, at alle ansvarsbevidste folk er enige herom og er parate til at bære de byrder, som indførelsen af fredningsbestemmelser altid vil komme til at betyde. Derimod mangler fuldstændigt ethvert initiativ til at bringe en ændring i forholdene, og dette synes i lige måde at gælde den almindelige befolkning som landsrådsmedlemmer. Det er symptomatisk, at det var en dansker, erhvervsleder A. LUND-DROSVAD, der i sin tid lagde sig i selen for at få den ovenfor citerede kommunale vedtægt om fredning af alkefjælde iværksat. Hr. LUND-DROSVAD, med hvem jeg har ført mange diskussioner om disse forhold, fortæller mig i et brev fornyligt om, hvorledes fredningen har virket i de 6 år, der er gået siden den trådte i kraft. Efter et par års forløb søgte man at få fristen for ægsamling forlænget til den 10. juli. Første år ville landsrådet ikke tiltræde denne ændring i vedtægten, men imødekom den det næste år, dog med den klausul, at de der samlede til det sene tidspunkt, skulle opgive, hvormange æg, det drejede sig om. Denne bestemmelse har man dog stiltiende set bort fra. Det er derfor nu således, at man endnu i begyndelsen af august, da alkeungerne normalt går i vandet, kan finde store mængder af omlagte æg, som givetvis på det sene tidspunkt ikke vil kunne komme til udvikling. Dertil kommer, at mange grønlændere

ikke har forstået, at fredningslove ikke blot er noget, man skriver på et stykke papir, men at de faktisk bør overholdes. At denne manglende forståelse er udstrakt også til kommunalbestyrelsernes medlemmer, gør jo ikke sagen bedre. Hvad der skal til på dette punkt, er en vis propaganda og opdragelse. At holde igen på den medfødte lyst til fangst og indsamling, at holde hus med naturrigdommene, er ikke så let en sag som det kan se ud til for en udenforstående, men befolkningen må lære, at fredningen af dyrelivet foretages af hensyn til dem selv og deres efterkommere og ikke af nogensomhelst anden grund.

SUMMARY IN ENGLISH

Bird Preservation in Greenland.

A number of birds are important to the economy of Greenland and are nevertheless persistently and ruthlessly pursued. In earlier days when the human population was small, protective measures were not necessary, but in our days the rapidly increasing population, the utilization of modern arms and the development of transportation means call for game laws very urgently. In a few cases protective laws have been put into force in recent years. Owing to wholesale slaughter the Eider (*Somateria mollissima*) was almost exterminated in S.W. Greenland at the beginning of this century. In 1924 and 1929 motions were passed by the legislative bodies of Greenland and subsequently statutory provisions were promulgated by the Greenland Administration which prohibited egg-collecting (except in early spring), the capture of mating or brooding birds and the chasing of flightless (moulting) birds. Similarly, the Ptarmigan (*Lagopus mutus*) has been protected and egg-collecting prohibited in the southern districts of W. Greenland (northwards to Holsteinsborg) from May 1st to July 31st. Finally, in a new law, issued by the Greenland Administration, put into force on June 1st, 1951, all species of geese, including the Brent (*Branta bernicla*), the Barnacle (*B. leucopsis*) and the Pink-footed Goose (*Anser brachyrhynchus*), have been protected in N.E. Greenland north of Scoresby Sound.

The protection of the Eider has yielded good results and its number is gradually increasing. Similar preservations ought to be carried out for a number of other species of sea-birds which are persecuted by the Greenlanders. Apart from the Eider, Brünnich's Guillemot (*Uria lomvia*) (fig. 1) is the most important bird for the inhabitants of Greenland. Unfortunately, shooting takes place at the breeding-places, with the result that thousands of eggs and young tumble into the sea when the brooding birds take to the wings, frightened by the shots. Another bad habit is the tradition for boats to toot the siren when passing the rookeries in order to let the passengers or the crew

admire the spectacular sight of the rising birds. It is no wonder that a general decrease in the size of the rookeries has taken place in recent years. Local magistrates in many places have protected their rookeries or limited shooting to certain periods, but more comprehensive regulations are badly needed.

The Cormorant (*Phalacrocorax carbo*) (fig. 2) is extensively hunted by the Greenlanders. According to recoveries of ringed birds more than a third of the young are shot. The population of Cormorants in Greenland is comparatively small, probably not exceeding 2000 pairs, and protection is needed in order to prevent further decline in numbers.

Two species of birds, the Arctic Tern (*Sterna paradisaea*) and the Puffin (*Fratercula arctica*), are seriously threatened on account of egg-collecting, while shooting is insignificant in Greenland. The Arctic Tern breeds in varying numbers along almost all coasts of Greenland, reaching its maximum density in the Disko Bay region. The eggs are collected everywhere on a vast scale. On Grønne Islands in Disko Bay at least 100,000 eggs are collected annually. Owing to this wholesale and still increasing egg-collecting the tern population in the greater part of W. Greenland has decreased considerably in numbers in recent years. The Puffin is not frequently seen in any parts of Greenland, and the rookeries number from a few pairs only up to, at the most, 200 pairs. However, this is not due to persecution. In order to collect the egg the Greenlanders remove the turf over the brooding bird and do not think of restoring the burrow by covering the hole vertically over the nesting site. Owing to this destruction of the nesting-holes the Puffin has deserted several breeding-places known to exist in former days, and the number of birds is rapidly decreasing.

The population of several other birds are heavily taxed by the Greenlanders, but are not so badly in need of protection as those mentioned above. However, in order to regulate shooting a general game-law with closed seasons for all breeding birds is necessary. The following suggestions constitute the most urgent regulations:

1. Protection of all rookeries of Brünnich's Guillemot, also when this species breeds in association with other sea-birds. Prohibition of shooting and of any disturbance whatsoever within a distance of at least 1 km. from the rookery (as in Norway and the Faeroes). Catch of birds in dip-nets should be allowed, but restricted to 10 % of the breeding-birds, and egg-collecting, similarly limited to 10 % of the eggs. All catching and egg-collecting ceases after June 30th.

2. An extensive closed season for the Cormorant; the period from March 1st to October 1st is suggested. The facility with which the Cormorant can be shot on its resting-places may necessitate further regulations.

3. Closed season for egg-collecting of the Arctic Tern after June 30th.

4. A tentative 10 year full protection of the Puffin, including eggs and young; disturbance of the birds during the breeding season should be strictly prohibited.